

Dansk Armeniermission

APRIL 2015

I 2015 markeres 100-året for det armenske folkemord

Interview med den armenske ambassadør i Danmark

ved Jørgen Sejergaard

Hrachya Aghajanyan har været ambassadør siden 2011, hvor Armenien etablerede sin første ambassade i Danmark. Ambassaden dækker også Norge.

Ambassadøren havde venligt sagt ja til at modtage mig til et interview 2. marts på den armenske ambassade i Hellerup.

Hvorfor er ambassaden placeret i Danmark?

De armenske myndigheder besluttede at placere en ambassade i Danmark for at uddybe forholdet mellem de to venskabslande. Siden 2014 er der yderligere åbnet en ambassade i Stockholm, som dækker både Sverige og Finland.

Hvad betyder folkemordet i den armenske historie, og hvad betyder det for armenierne i dag?

Armenien er en gammel nation og har i årtusinder befundet sig i krydsfeltet mellem forskellige civilisationer. Historiens påvirkninger fra og vekselvirkninger med forskellige kulturer og civilisationer har ligeledes bragt mange tragedier til dette gamle land. Gennem stor udholdenhed, hårdt arbejde og tålmodighed lykkedes det min nation at overleve og at overvinde megen påvirkning påført af historiens gang og at forblive idérig og kreativ samtidig.

Internationalt anses folkemordet som den værste forbrydelse mod menneskeheden. Nogle kalder den forbrydelsens forbrydelse. Indtil nu har kun få nationer været ofre for folkemordets tragedie. Min nation er blandt

dem. Omkring 1,5 million omkom, og adskillige hundrede tusinde af mine landsmænd blev smidt ud af deres hjemland. En stor kulturel og menneskelig arv, som blev skabt for tusinder af år siden, forsvandt. Man kan sige, at det var den fuldstændige tilintetgørelse af en hel kultur.

De fleste nulevende armeniere er efterkommere af dem, som overlevede massakrerne i begyndelsen af det tyvende århundrede. For mange af dem er det et personligt psykologisk traume, ligesom det for enhver armenier er et nationalt traume. Armenske mødre kastede endog deres børn i floden, fordi de mente, at det var en bedre skæbne for dem end at falde i tyrkernes hænder.

Hvordan oplever De danskernes forhold til folkemordet? Og hvad er armeniernes forhold til danskerne i forbindelse med folkemordet?

Lad os gå tilbage til 1894, hvor op imod 300.000 armeniere blev massakreret under Sultan Abdul Hamid II. Danskerne, både danske intellektuelle og filantroper og armenofile bevægelser i Danmark, var blandt de første i Europa til at reagere mod disse grusomheder i det Osmanniske Rige.

I 1902 stiftede Georg Brandes, Aage Meyer Benediktsen og Johannes Hage "De Danske Armeniervenner", som virkede til midten af fyrrerne, og de påbegyndte aktiviteter, som skulle skabe opmærksomhed om armenierne ikke kun i Danmark, men også i de andre skandinaviske lande.

Senere blev der grundlagt to andre organisationer, som ydede et bemærkelsesværdigt bidrag til den armenske nations overlevelse: Kvindelige Missions Arbejdere og Industri-missionen i Armenien. Før, under og efter folkemordet har disse organisationer støttet de store danske personligheder Karen Jeppes og Maria Jakobsens indsats. Det er kendt, at der ikke var nogen dansk familie, som ikke bidrog til deres indsats, og fra begyndelsen af det 20. århundrede var danskerne fuldt bevidste om folkemordet, og i mange tilfælde hørte folk om det fra deres forældre. I dag møder man mange danske venner, som fortæller historien om folkemordet.

Hvilke arrangementer bliver der i Armenien og i Danmark i år til minde om folkemordet?

Det armenske nationale filharmoniske orkester vil give koncerter i København og Aalborg, og der vil være en økumenisk gudstjeneste i Københavns domkirke. Jeg håber, at mange venner af Armenien vil deltage i disse begivenheder.

Har De en hilsen til bladets læsere?

Jeg vil bringe en stor tak. Siden 1922 er Dansk Armeniermission den eneste organisation, som vedvarende har engageret sig i forhold, som har med Armenien at gøre. Det er en levende historie.

I anledningen af 100-året for folkemordet vil jeg på min nations vegne udtrykke min dybe værdsættelse af DAM og mit ønske om, at vi bliver stærke nok til at forene vore anstrengelser med DAM og arbejde sammen ikke kun i Armenien, men også i andre sårbare områder i denne fantastiske verden. At se det overfaldne Armenien som et stærkt og velstående land var sandsynligvis visionen hos grundlæggerne af de Armeniens-interesserende organisationer, og jeg tror på, at min nation vil fortsætte med at skabe og bidrage til de ideer, som gør denne verden til et bedre sted at leve i.

Arrangementer i Danmark i anledning af 100-året for det armenske folkemord

Søndag den 12. april kl. 19.30

Koncert med Armenian Philharmonic Orchestra i Koncerthuset i København

Mandag den 13. april kl. 19.30

Koncert med Armenian Philharmonic Orchestra i Musikkens Hus i Aalborg

Søndag den 19. april

Økumenisk aftengudstjeneste i Vor Frue Kirke i København. Fotoudstilling

Lørdag den 2. maj kl. 13-16

Mindehøjtidelighed på Lokalhistorisk Arkiv for Gylling og Omegn, Gylling (Karen Jeppes hjemby).

En forglem-mig ej til minde om folkemordet

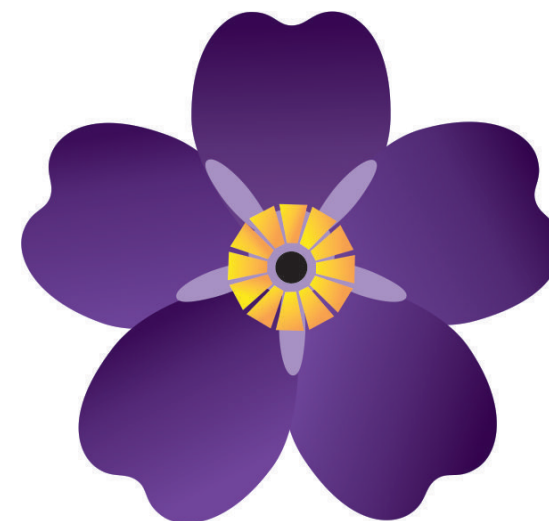
De fem blade symboliserer de fem verdensdele, der ydede beskyttelse til overlevende og fordrevne armeniere.

Den sorte farve: Fortiden og rædslerne

Den lyslilla farve: Nutiden og helingen

Den violette farve - kirkens farve: Fremtiden

Den gule farve - solens farve: Evigheden

Meher fik livet for anden gang

Som barn gik Meher i søndagsskolen i Nubarash. Nu er han 19 år og tror stadig på Gud. Her fortæller han om sine erfaringer siden søndagsskole.

Af Nane Khachatryan

“Da jeg gik i skole, kom jeg i søndagsskolen i Nubarashen. Det var Anna Kathrine Thunbo, der inviterede mig en dag, hvor hun gik rundt i Nubarashen og indbød til søndagsskolen. Så begyndte jeg at komme og fortsatte med det. Først var jeg elev, og siden blev jeg medhjælper,” fortæller Meher.

“Efter 8. klasse gik jeg ud af skolen. Jeg gik ikke i gymnasiet, fordi jeg besluttede mig for at få en militær uddannelse. Desværre bestod jeg ikke eksamen, men jeg var dog stadig egnet til at gøre tjeneste i militæret, så jeg fortsatte som soldat.”

Hvordan havde du det i militæret? Tænkte du meget på din familie, på Gud og på livet?

Jeg tænkte, at alting afhang af Gud: Min dag, mine relationer, mine planer og handlinger og så videre. Og når der skete noget dårligt, tænkte jeg aldrig: ‘Hvorfor, Gud? Hvorfor skete det her for mig og ikke for andre?’ eller ‘Hvorfor skete det her og ikke noget andet?’ Jeg har altid tænkt, at i morgen vil blive bedre end i dag. Hele tiden tænkte jeg på mine forældre, som bekymrede sig om mig og ofte ringede til mig.

Jeg ved, at der skete noget meget alvorligt, mens du var soldat. Vil du fortælle om ulykken?

I militæret var jeg ude for en alvorlig ulykke. Jeg fik et skud i nakken og kom så alvorligt til skade, at jeg lå på sygehuset i to måneder.

Det var meget kritisk, men jeg oplevede, at Gud var med mig og reddede mit liv.

Selv om jeg havde mistet en masse blod, var jeg helt klar, da jeg blev bragt til operationsbordet. Jeg kan endog huske indsprøjtningen. Lægen sagde, at det var første gang, han havde oplevet, at en fuld narkose ikke havde effekt med det samme.

Det var en lang operation - den varede ca. seks timer. Under operationen skete der det, jeg mistede fem liter blod, og jeg var faktisk død i 35 minutter. Men jeg kom tilbage til livet ved hjælp af en hjertestarter. Lægerne sagde, at det er noget, som aldrig sker. Gud reddede mig.

Hvad var din første tanke, da du vågnede op efter ulykken?

Jeg kunne ikke forstå, hvor jeg var. Var jeg i live? Jeg kunne næsten ikke se. Det første, jeg konstaterede var, at min far var ved siden af mig. Siden så jeg, at begge mine forældre var der.

Og så var jeg taknemlig over at vågne op og være i live.

Hvad laver du nu, og hvor bor du i dag?

Jeg arbejder som konditor i et bageri, hvor jeg bager søde sager til børn. Jeg er stolt af mit job og tager mit arbejde meget seriøst. Jeg tænker på brød som Kristi legeme og er så glad for, at det kan bringes videre til voksne og børn.

Jeg bor stadig i Nubarashen uden for Jerevan. Der bor jeg sammen med min bedstefar, mine forældre og min bror. Min bedstefar er

pensioneret, og min mor er hjemmegående. Min far, min bror og jeg arbejder. Vi har en stor gård og også en lejlighed.

Har du nogle gode minder fra tiden i søndagsskolen?

Jeg har mange gode minder. Jeg husker især pilgrimsturene og de dramastykker, vi øvede og opførte. Den største oplevelse for mig var at spille enten hovedrollen eller en birolle.

Jeg havde rollen som den fortabte søn og tænker, at den rolle svarer til mit eget liv: Gud gav mig livet for anden gang. Det er jeg meget taknemlig for.

En kostbar bispekåbe

Ved en forbønsgudstjeneste i Haderslev Domkirke for forfulgte kristne bar biskoppen en meget gammel og kostbar bispekåbe, som stammer fra Armenien.

Af Hanne Frøkjær-Jensen

Sidste år fik jeg en henvendelse fra en stofarkæolog, som var kommet på sporet af en gammel armensk præstekåbe, der skulle befinde sig i Danmark. Kunne jeg finde frem til den?

Efter nogen søgen fandt jeg ud af, at kåben blev opbevaret hos Danske Sømands- og Udlandskirker, DSUK.

Kåben er en gave fra den armenske til den danske kirke som en tak for Maria Jacobsens store indsats under folkemordet, hvor hun ikke blot dokumenterede, hvad der skete under udrensningerne af armenierne i det østlige Tyrkiet, men selv fulgte med de fordrevne og tog sig af dem. Børnehjemmet Fuglereden i Libanon blev hendes værk og det hjem, som reddede livet for hundreder af forældreløse armenske børn.

Vi fik lov at låne kåben og bruge den i Haderslev Domkirke ved den årlige forbønsgudstjeneste for forfulgte kristne. På den måde kunne vi i år markere hundredeåret for det armenske folkemord.

Ved gudstjenesten deltog knap 40 voksne og børn fra det armenske fællesskab fra Sønderjylland.

Da biskoppen gik for alteret med kåben på, blev jeg slået af forundring over dens skønhed. Den har stor vidde og falder i smukke folder både foran og på ryggen. Stoffet glimter af guld, og motivet er gennemgående tre cypresser, der symboliserer den treenige Gud og en tornebusk med roser, der symboliserer Guds åbenbaring i denne verden.

Her er det biskop Steen Skovsgaard, der bærer bispekåben ved en tidligere lejlighed

Arkæologen kan datere kåben tilbage til 1700-tallet. Den er vævet i guld og silke og er yderst kostbar. Den sidste, der bar den i Armenien, var en præst eller biskop, som blev myrdet under massakrerne. Den er således også en martyrkåbe.

Det var gribende at se armeniernes glæde og betagelse over kåben. Den var tydeligt både et åndeligt og historisk bånd til deres folks historie.

Kåben blev med stor forsigtighed bragt tilbage til København af to kvinder, som havde til opgave at tage vare på den kostbare kåbe. De forsikrede, at det var sidste gang, den blev brugt, for den tåler ikke mere, før den bliver restaureret. Det vil tage lang tid og blive en særdeles dyr historie. Så vi blev ekstra glade, fordi vi nåede at få den gode oplevelse med.

Oplev Armenien med to Armenien-kendere 25. september - 2. oktober 2015

Turen arrangeres af Felix Rejser med Hanne Frøkjær-Jensen og Mona Krøgh Westh som rejseledere. Hanne er medlem af DAM's bestyrelse, og Mona arbejdede for DAM i Armenien 1994-2003.

Der er lagt op til en spændende rejse, hvor vi kommer om bag facaden. Vi skal blandt andet drikke kaffe og spise aftensmad i private hjem i to landsbyer. Og DAM's medarbejdere Nane, Ruzanna og Susana byder på orientering og kaffe i DAM-huset.

Vi skal besøge det nye udvidede museum for folkemordet og mindeparken. Vi skal se masser af fantastisk smuk natur og gamle kirker og klostre. Et besøg på det lokale marked med kunsthåndværk og på frugt- og grøntmarkedet bliver det også til.

Vi bor på samme hotel i centrum af hovedstaden Yerevan alle dagene. Det giver en vis ro og måske overskud til at gå ud og hygge sig på egen hånd om aftenen.

Hanne Frøkjær-Jensen

Mona Krøgh Westh

Tilmelding: Kontakt Felix Rejser. Mona Krøgh Westh svarer gerne på konkrete spørgsmål om rejsen og kan kontaktes på tlf. 30 78 79 61 (aften), eller e-mail mona-westh@hotmail.dk.

Felix Rejsers katalog for 2015 udkommer i januar og kan bestilles på 75 92 20 22 eller på fxr@felixrejser.dk.

Dansk Armeniermission

Kontor og økonomi
Karin Andreassen
Droshoved 5
7120 Vejle Ø
tlf.: 4444 0877
e-mail: armenien@privat.dk

Konto:
Reg.nr. 1471 konto nr. 0009007415

Bestyrelse
René Vejen Jensen (formand)
Præstebakken 16
7480 Vildbjerg
tlf.: 9713 2699
e-mail: rvj@km.dk

Peder Ø. Andreassen
Mikkel Bandak
Ulrik Bandak
Ingrid Bjerre
Hanne Frøkjær-Jensen
Oline Bøndergaard Kobbensmed
Peter Legarth
Jørgen Sejergaard

Medarbejder i Armenien
Nane Khachatryan
Post- og besøgsadresse:
Grigor Zohrap 2
AM - 375031 Yerevan
Armenia
e-mail: nanekhachatryan@yahoo.com

Den armenske evangeliske kirke i Grækenland:
Armenian Evangelical Church
Odos Lamias 30
Palea Kokkinia, Piraeus
Greece
Præst: Vicken Cholakian

Bladet
Helle Sejergaard (red.)
Bygvænget 703
2980 Kokkedal
tlf.: 4914 3358
e-mail: hesej@mail.dk

Tryk
Videbæk Bogtrykkeri a.s.

Du, som går gennem selv lukkede døre,
selv bar du solen af gravmørket ud.
Englene sang, så selv sten kunne høre:
Han er opstanden! Kom glæd jer med Gud!

Du, som går gennem selv lukkede døre,
møder Maria i sort, som en nat:
Sorgen har lukket dit hjerte og øre.
Græd ikke mer. Du er ikke forladt.

Du, som går gennem selv lukkede døre,
luften er stram som af dage og år,
tung af fortvivlelsens: Hvad skal vi gøre?
Lys finder sprækker, hvor sprækkerne går.

Du, som går gennem selv lukkede døre,
her i dit modlys blir skyggerne små.
Frygten må krybe, og modet blir større.
Vantroen knæler og tror, hvad den så.

Du, som går gennem selv lukkede døre,
møder hver Thomas, hvis tro er brændt ud.
Du har det ord, som alene kan røre,
vække vort hjerte, du udbrændtes Gud.

*Niels Johansen 2005, 2010
i "Hvem kaldte på erantis og andre salmer og sange"
Unitas Forlag 2010*

Dansk Armeniermission (DAM) er et folkekirkeligt missionselskab stiftet i 1922.

DAM arbejder på at støtte den Armenske Apostoliske Kirke i Armenien i dens bestræbelser på at genopbygge det armenske folks kristne identitet efter 70 års kommunisme. Desuden yder DAM økonomisk støtte til Den Armenske Evangeliske Kirke i Grækenland (Armenian Evangelical Church - Armenian Evangelical Association of Greece). Endelig støtter DAM elever på den armenske evangeliske skole Shamlian Tatikian i Libanon.